

Документ за разглеждане в заседание

B9-0099/2023

8.2.2023

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ

внесено вследствие на въпроси с искане за устен отговор B9-0000/2023 и B9-0000/2023

съгласно член 136, параграф 5 от Правилника за дейността

относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване (2022/2840(RSP))

Драгош Пъслару

от името на комисията по заетост и социални въпроси

резолюция на Европейския парламент относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване (2022/2840(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид член 3 от Договора за Европейския съюз и членове 4, 9, 14, 19, 151 и 153 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),
- като взе предвид Европейския стълб на социалните права (ЕССП) и свързания с него план за действие,
- като взе предвид декларацията от Порто,
- като взе предвид Европейската социална харта на Съвета на Европа,
- като взе предвид Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, приета през 1979 г.,
- като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека от 1948 г., потвърдена отново на Световната конференция за правата на човека през 1993 г., и по-конкретно членове 3, 16, 18, 23, 25, 26, 27 и 29 от нея,
- като взе предвид Международния пакт на ООН за икономическите, социалните и културните права от 1966 г.,
- като взе предвид целите на ООН за устойчиво развитие, определени от ООН през 2015 г., и по-специално цели 1 и 10,
- като взе предвид Конвенции № 26 и № 131 на Международната организация на труда за определяне на минималната работна заплата и Конвенции № 29 и 105 относно премахването на принудителния труд,
- като взе предвид членове 34, 35 и 36 от Хартата на основните права на Европейския съюз, които изрично определят правото на социална сигурност и социална помощ, висока степен на закрила на човешкото здраве и достъп до услугите от общ икономически интерес,
- като взе предвид препоръката на Съвета от 24 юни 1992 г. за общите критерии относно достатъчните по размер средства и социалното подпомагане в системите за социална закрила¹,
- като взе предвид препоръката на Съвета относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване²,
- като взе предвид своята резолюция от 20 октомври 2010 г. относно ролята на

¹ ОВ L 245, 26.8.1992 г., стр. 46.

² ОВС 41, 3.2.2023 г., стр. 1.

минималния доход за борбата срещу бедността и насърчаването на общество, основаващо се на принципа на интеграцията в Европа³,

- като взе предвид своята резолюция от 24 октомври 2017 г. относно политиките относно минималния доход като средство за борба срещу бедността⁴,
 - като взе предвид въпросите към Съвета и Комисията относно адекватния минимален доход, гарантиращ активно приобщаване (О-000050/2022 – В9-0000/2023 и О-000051/2022 – В9-0000/2023),
 - като взе предвид член 136, параграф 5 и член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид предложението за резолюция, внесено от комисията по заетост и социални въпроси,
- А. като има предвид, че през 2021 г. 95,4 милиона души в ЕС бяха изложени на риск от бедност или социално изключване (ИРБИ), което се равнява на 21,7 % от населението на ЕС⁵; като има предвид, че бедността и социалното изключване са въпрос на индивидуална и колективна социална отговорност, а причините за тях са свързани с икономическите и социалните политики на държавите членки и на ЕС; като има предвид, че вследствие на настоящата криза, която се състои от взаимосвързани фактори, включително пандемията от COVID-19 и последиците от нея, руската агресивна война срещу Украйна и изменението на климата, хората са изправени пред по-висока издръжка на живота и делът на ИРБИ се увеличи; като има предвид, че според прогнозните данни от един доклад на Световната банка в резултат на изменението на климата до 2030 г. още 68 до 135 милиона души биха могли да изпаднат в бедност⁶;
- Б. като има предвид, че подпомагането на минималните доходи е независимо от вноски обезщетение, предоставяно на хора, които нямат достатъчно средства и които отговарят на националните критерии за допустимост, и следва да се счита за неделима част от всеобхватните национални системи за социална закрила, основаващи се на права; като има предвид, че схемите за минимален доход (СМД) се определят като обезщетения и услуги, които заедно формират мрежа за сигурност за лицата, които, независимо дали са работещи или неработещи, иначе не биха имали достатъчно средства, за да могат те самите и лицата на тяхна издръжка да живеят достойно⁷;
- В. като има предвид, че бедността и социалното изключване са понятия с много аспекти и по тази причина трябва да бъдат преодолени чрез всеобхватен и динамичен подход, който включва мерки за гарантиране на достъп до стоки и услуги за подкрепа, като например образование, обучение и развиване на умения; като има предвид, че такъв подход следва да бъде съсредоточен върху лицата и обстоятелствата им и да бъде част от ефективна стратегия за борба срещу

³ ОВ С 70 Е, 8.3.2012 г., стр. 8.

⁴ ОВ С 346, 27.9.2018 г., стр. 156.

⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211015-1>.

⁶ <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2020/10/07/global-action-urgently-needed-to-halt-historic-threats-to-poverty-reduction>.

⁷ <https://www.caritas.eu/minimum-income-schemes-to-ensure-dignity-for-all>.

бедността; като има предвид, че адекватно финансираните и обезпечени със средства СМД са важен и ефективен начин за преодоляване на бедността и за насърчаване на социалното приобщаване; като има предвид, че социалната стигма, приписвана на липсата на средства, допринася за чувството на срам, което може да скрие действителния мащаб на бедността в обществото;

- Г. като има предвид, че Евростат определя дела на лицата, изложени на ИРБИ, като общия брой на лицата, които са изложени на риск от бедност или живеят в тежки материални и социални лишения или в домакинства с много нисък интензитет на икономическа активност;
- Д. като има предвид, че през последните пет години разликата между половете от гледна точка на бедността се увеличава, тъй като жените са все по-често и все по-непропорционално засегнати от бедност и риск от социално изключване в сравнение с мъжете, по-специално възрастните жени, жените с увреждания, жените от ромски произход, жените, които са подложени на комбинирани форми на дискриминация, и самотните майки; като има предвид, че мерките, свързани с изолацията по време на пандемията от COVID-19, оказаха непропорционално въздействие върху жените и хората в уязвимо положение, по-специално що се отнася до по-голямата тежест на неформалната работа по полагане на грижи, вследствие на ограничения достъп до здравеопазване, образование и други социални услуги; като има предвид, че неравномерното разпределение сред мъжете и жените на неплатените грижи и домакинската работа е решаващ фактор за това дали жените ще започнат работа и ще се задържат на работното място, в кои сектори и професии ще работят, колко време ще посветят на платен труд, както и за качеството на работните места, които заемат; като има предвид, че 80% от дългосрочните грижи в Европа се полагат от лица, полагащи неформални грижи, и че е по-вероятно те да бъдат застрашени от бедност и социално изключване, тъй като 42% от неработещите лица, полагащи грижи, попадат в квартила с най-ниски доходи, а 59% от тях срещат затруднения да покриват текущите си разходи⁸;
- Е. като има предвид, че през 2020 г. делът на изложените на риск от бедност или социално изключване от лицата на възраст от 15 до 29 години в ЕС е бил 25,4%, което се равнява на около 18,1 милиона души;
- Ж. като има предвид, че вероятно около 35% от населението в трудоспособна възраст в ЕС не е обхванато от национална схема за минимален доход или други социални обезщетения⁹; като има предвид, че 20% от безработните лица, които са изложени на риск от бедност в ЕС, не отговарят на условията за получаване на подпомагане на доходите; като има предвид, че процентът на непотърсени помощи за СМД в ЕС е приблизително 30 – 50% от отговарящото на условията население¹⁰; като има предвид, че са налице значителни различия между съществуващите в държавите членки системи за подпомагане; като има предвид, че през 2016 г. повечето СМД на държавите членки бяха недостатъчни, за да гарантират на всеки достоен стандарт на живот¹¹; като има предвид, че гарантирането на подпомагане на

⁸ https://eurocarers.org/wp-content/uploads/2018/09/Eurocarers-Needs_final.pdf.

⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=bg&catId=1092>.

¹⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=bg&catId=1092>.

¹¹ <https://www.eapn.eu/wp-content/uploads/2016/03/2016-ESPN-report-minimum-income.pdf>, стр. 22.

адекватния минимален доход като инструмент за борба срещу бедността не само насърчава социалното сближаване, но също така е инвестиция в хората и в икономиката, тъй като помага за повишаване на вътрешното търсене;

- З. като има предвид, че изменението на климата е засегнало непропорционално бедните домакинства и тези с ниски и средни доходи, тъй като екстремните метеорологични условия са допринесли за инфлация в различни сектори, като например енергетиката, хранителните продукти („топлинна инфлация“¹²), секторите на облеклото и електрониката, и причиняват щети на жилищата вследствие на горски пожари и наводнения и се отразяват на здравето; като има предвид, че Европа все още се възстановява от пандемията от COVID-19 и е изправена пред нарастване на издръжката на живота вследствие на високата инфлация, причинена, наред с другото, от спекула¹³, по-специално на пазарите на хранителни продукти, борсови стоки и енергия, която се утежни от руската агресивна война срещу Украйна; като има предвид, че съгласно първоначалните констатации на анализ на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound) повечето от докладваните политически мерки за смекчаване на последиците от рязко покачващите се цени на енергията и растящата инфлация са временни, ad hoc мерки¹⁴; като има предвид, че е вероятно мерките, насочени към уязвими групи да приемат формата на обща финансова подкрепа; като има предвид, че през 2020 г. енергийната бедност продължи да бъде основно предизвикателство за около 35 милиона граждани на ЕС, което е приблизително 8% от населението на ЕС¹⁵;
- И. като има предвид, че настоящата извънредна ситуация налага да се насърчат националните СМД, които гарантират достойно качество на живот на всички, които отговарят на специфичните условия за участие в схемата, като същевременно се повиши квалификацията на лицата, изключени от пазара на труда, гарантират се равни възможности и се зачитат основните права;
- Й. като има предвид, че принципи 12 и 13 от Европейската социална харта гласят, че „всички работници и лицата на тяхна издръжка имат право на социално осигуряване“ и че „всеки, който не разполага с достатъчно средства, има право на социална и медицинска помощ“¹⁶ като има предвид, че в член 34, параграф 3 от Хартата на основните права на Европейския съюз е признато правото на социална помощ и на помощ за жилище, предназначени да осигурят достойно съществуване на всички лица, които не разполагат с достатъчно средства;
- К. като има предвид, че принцип 3 от ЕССП провъзгласява, че „всеки има право на равно третиране и равни възможности в областта на заетостта, социалната закрила, образованието, както и достъпа до стоки и услуги, които са на разположение на обществеността“, принцип 4 гласи, че „всеки има право на навременна и съобразена с нуждите помощ за подобряване на перспективите за

¹² <https://foodinstitute.com/focus/analysis-how-heatflation-is-heating-up-food-prices/>.

¹³ https://ipes-food.org/_img/upload/files/AnotherPerfectStorm.pdf.

¹⁴ <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2022/first-responses-to-cushion-the-impact-of-inflation-on-citizens>.

¹⁵ https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-consumer-rights/energy-poverty-eu_en и <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20211105-1>.

¹⁶ <https://rm.coe.int/168006b642>, стр. 2.

заетост или самостоятелна заетост“¹⁷, а принцип 14 гласи, че „всеки човек, който не разполага с достатъчно средства, има право на подходящи обезщетения за минимален доход, гарантиращи достоен живот на всички етапи от живота, както и ефективен достъп до стоки и услуги за подкрепа“ и че за лицата, които могат да полагат труд, „обезщетенията за минимален доход следва да бъдат съчетани със стимули за (повторно) интегриране на пазара на труда“;

- Л. като има предвид, че Съветът е определил водещи цели за 2030 г. в областта на бедността, заетостта и уменията, една от които е да се намали броят на лицата, изложени на риск от бедност или социално изключване с минимум 15 милиона до 2030 г. в сравнение с 2019 г.;
- М. като има предвид, че днес във всички държави членки има различни видове СМД, но въздействието им не е достатъчно, що се отнася до сближаването във възходяща посока или намаляването на бедността¹⁷; като има предвид, че всяка европейска държава е определила свои собствени схеми на равнище под своя праг на степента на изложеност на риск от изпадане в бедност, а някои такива схеми дори не достигат 20% от прага на степента на изложеност на риск от бедност или социално изключване, което на практика означава, че получаващите минимален доход не разполагат с достатъчно доходи, за да свържат двата края; като има предвид, че държавите членки са постигнали неравномерен напредък при гарантирането на адекватността, покритието и използването на СМД, както и при изпълнението на мерките за активиране на пазара на труда и мерките, осигуряващи достъп до други стоки и услуги за подкрепа; като има предвид, че процентът на използване на СМД е нисък¹⁸ и че е налице липса на координация между подпомагането на доходите, активни политики на пазара на труда и социалните услуги; като има предвид, че националните СМД са част от по-широки системи за социална закрила и това следва да бъде взето предвид при оценяване на ефективността им;
- Н. като има предвид, че механизмите за координация на политиките, използвани през последните 30 години, като например Препоръка 92/441/ЕИО на Съвета относно общите критерии за достатъчните средства и социалното подпомагане в системите за социална закрила, подсилена от Препоръката на Комисията от 3 октомври 2008 г. относно активното приобщаване на лицата, изключени от пазара на труда¹⁹, не се оказаха достатъчно ефективни за справяне с установените предизвикателства и за намаляване на социалното изключване и бедността по ефективен, интегриран и устойчив начин; като има предвид, че въпреки че през последните години повечето държави членки предприеха действия за усъвършенстване на своите СМД в съчетание с други социални политики, това действие не е достатъчно за справяне с установените предизвикателства; като има предвид, че реформите на национално равнище не са достатъчно всеобхватни и изпълнението им често се забавя; като има предвид, че сведенията сочат нарастване на неравенствата на доходите в няколко държави членки през

¹⁷ Предложение на Комисията от 28 септември 2022 г. за препоръка на Съвета относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване (COM(2022)0490) и работния документ на службите на Комисията от същата дата, който го придружава (SWD(2022)0313).

¹⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&furtherNews=yes&newsId=10417#navItem-relatedDocuments>, стр. 4.

¹⁹ ОВ L 307, 18.11.2008 г., стр. 11.

последните десетилетия и социалното изключване остава значително предизвикателство;

- О. като има предвид, че най-засегнати от или най-изложени на риск от изпадане в бедност са жените, домакинствата с един родител, хората с увреждания или с дългосрочни заболявания, ромските общности, които живеят в селища, хора с мигрантски или малцинствен произход, млади и възрастни хора, бездомни хора, общността на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транс, небинарните, интерсексуалните и куиър лица (ЛГБТИК+), безработните лица и лицата, които се опитват да навлязат отново на пазара на труда след продължително отсъствие; като има предвид, че рискът от бедност е по-висок и за работещите при нетипични трудови правоотношения; като има предвид, че младите хора често нямат право на обезщетения за безработица, тъй като не са изпълнили изискванията за минимална вноски; като има предвид, че дискриминационните изисквания за минимална възраст също лишават младите хора от обезщетения за минимален доход; като има предвид, че дългосрочната безработица може да изиграе решаваща роля за ефективната борба срещу бедността; като има предвид, че в своята препоръка от 30 януари 2023 г. Съветът признава в съответствие с предложението на Комисията, че решенията, които улесняват получаването на подкрепа за доходите на отделните членове на домакинството, могат да допринесат за икономическата независимост и сигурността на доходите на жените и младите хора;
- П. като има предвид, че хората с увреждания е по-вероятно да живеят във или да бъдат изложени на риск от бедност, отколкото хората без увреждания, поради пречки в обществото, като дискриминация, ограничен достъп до образование и заетост и липса на приобщаване; като има предвид, че през 2021 г. дялът на ИРБИ сред хората с увреждания в ЕС е бил 29,7% в сравнение с 18,8% за останалата част от населението²⁰; като има предвид, че много хора с увреждания в целия ЕС работят на сегрегирани защитени работни места, където невинаги се ползват от същите трудови права и положение, както хората, които работят на открития пазар на труда;
- Р. като има предвид, че дялът на ИРБИ е по-голям сред възрастните хора (на възраст 75 и повече години), пенсионери с увреждания и пенсионери, които са преживели дългосрочна безработица или са отсъствали от пазара на труда за продължителен период от време, за да полагат грижи за дете или други форми на грижа²¹; като има предвид, че през 2020 г. дялът на ИРБИ сред пенсионирани лица в ЕС е бил 15,6%; като има предвид, че разликите в заплащането и в пенсиите на жените и мъжете остават големи и възлизат съответно на 13% през 2020 г.²² и 29% през 2019 г.²³; като има предвид, че възрастните жени често пъти не са натрупали достатъчно пенсионни права, които да им гарантират живот без бедност и социално изключване, и че много от тях разчитат на доходите и спестяванията на своя партньор или на производни пенсионни права (наследствени пенсии); като има предвид, че по-голямата продължителност на живота на жените означава, че

²⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Disability_statistics_-_poverty_and_income_inequalities.

²¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tespn100/default/bar?lang=en>.

²² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics.

²³ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210203-1>.

много от тях са принудени сами да се справят с разходите за живот в напреднала възраст; като има предвид, че недостатъчните пенсии и липсата на коригиране на съществуващите пенсии спрямо увеличаващите се разходи за живот имат сериозни последици за възрастните хора, по-специално за онези от тях, които са ИРБИ;

- С. като има предвид, че висококачествените работни места са най-добрият начин за избавяне на хората от бедността и като има предвид, че подходящите начини за повишаване на квалификацията и преквалификация, индивидуализирани спрямо съответните лични нужди, са решаващи за реинтегриране на хората на пазара на труда, по-специално на работещите лица на възраст над 50 години;
- Т. като има предвид, че член 156 от ДФЕС постановява, че създаването и управлението на системи за социална сигурност е въпрос от компетентността на държавите членки, който се координира, но не и хармонизира от Съюза;
- У. като има предвид, че енергийната криза и инфлацията имат потенциал за увеличаване на броя на хората, засегнати от несигурност, бедност и социално изключване; като има предвид, че справянето с безработицата е най-добрият начин за борба срещу бедността;
- 1. припомня, че на срещата на високо равнище в Порто Комисията, социалните партньори и гражданското общество поеха ангажимент за намаляване до 2030 г. на броя на хората, които живеят в бедност или се сблъскват със социално изключване, с поне 15 милиона, включително най-малко 5 милиона деца; припомня, че ЕС до голяма степен не успя да постигне целта си за намаляване на броя на бедните с 20 милиона души до 2020 г.; подчертава, че делът на ИРБИ е делът на хората с приравнен разполагаем доход под прага от 60%²⁴ от националния медианен приравнен разполагаем доход след социални трансфери; изразява загриженост, че незаконната, непровокирана и неоправдана агресивна война на Русия срещу Украйна стана причина за резки увеличения на цените на енергията и за инфлация, което вероятно ще утежни кризата, свързана с разходите за живот, и ще тласкат все по-голям брой хора в бедност и социално изключване, освен ако бързо не бъдат предприети действия; подчертава, че бедността не е само липса на икономически средства, а по-скоро е многоизмерно явление, което обхваща липсата както на доходи, така и на достъп до основни стоки и услуги, а оттам и на основни условия за достоен живот и участие в обществото;; отбелязва, че хората, които живеят в бедност и се сблъскват със социално изключване, често са изправени пред порочен кръг от множество взаимосвързани и взаимно подсилващи се лишения, които им пречат да упражняват правата си и превръщат тяхната бедност и социално изключване в нещо постоянно;
- 2. подчертава, че е малко вероятно целта на ЕС за намаляване на бедността да бъде постигната през следващите години, освен ако държавите членки не модернизират и засилят своите системи за социална закрила по начин, който насърчава социалното приобщаване и подкрепя хората, които са в състояние да работят, осигурявайки възможности за висококачествена заетост; изразява загриженост във връзка с натиска, който настоящата криза, свързана с разходите

²⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At-risk-of-poverty_rate#:~:text=The%20at%2Drisk%2Dof%2D,disposable%20income%20after%20social%20transfers.

за живот, оказва върху хората и домакинствата в неравностойно положение, по-специално под формата на растяща инфлация и нарастващи цени на енергията, и настоятелно призовава държавите членки да увеличат целенасочената си помощ за най-нуждаещите се;

3. подчертава, че са нужни повече усилия за борба срещу бедността и социалното изключване; призовава държавите членки постепенно да увеличат подпомагането на минималните доходи за хора, които нямат достатъчно средства, до ниво, което е минимум еквивалентно на националния праг на степента на изложеност на риск от бедност или социално изключване или паричната стойност на необходимите стоки и услуги съобразно националните определения, или до други съпоставими нива, определени от националното законодателство и практика, и спешно да разреши проблемите във връзка с адекватността, покритието и ползването; отчита разликите в националните системи за закрила и подчертава факта, че референтните бюджети, наред с други показатели, могат да помогнат да се определи какви финансови средства са необходими за достоен живот в дадена държава;
4. отчита факта, че съществуващите механизми съобразно „мекото законодателство“, като например специфичните за държавите препоръки (СДП) и социалния набор от показатели, създадени съгласно Европейския семестър, са допринесли за борбата срещу бедността и социалното изключване, но отбелязва, че те са се оказали недостатъчни; отново призовава за преразглеждане на социалния набор от показатели в контекста на Европейския семестър, за да бъдат включени показатели, които напълно отразяват тенденциите при неравенствата и причините за тях²⁵; призовава държавите членки да подобрят ангажираността си с изпълнението на схемите за минимален доход, по-специално свързаните с борбата с бедността и социалното изключване, и настоятелно призовава Комисията да следи отблизо напредъка им в това отношение;
5. приветства заключенията на Конференцията за бъдещето на Европа; подчертава предложение 14, в което се призовава за обща рамка на ЕС за СМД, за да се гарантира, че никой няма да бъде изоставен; подчертава, че въвеждането на такава рамка би допринесло за цялостното изпълнение на ЕССП и свързания с него план за действие;
6. отчита Препоръката на Съвета от 30 януари 2023 г. относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване и призовава държавите членки да я приемат и изпълнят бързо; изразява загриженост относно факта, че съгласно първоначалното предложение на Комисията от държавите членки щеше да се изисква да докладват относно напредъка си едва на всеки три години и че Комисията нямаше да е осъществила преглед до 2032 г.; подчертава, че този график не би бил съгласуван с ангажиментите от срещата на високо равнище в Порто и плана за действие на ЕССП; призовава държавите членки да докладват на Комисията на всеки две години относно напредъка си при изпълнението на препоръката; призовава Комисията да следи напредъка при изпълнението на препоръката в контекста на Европейския семестър и да осъществи преглед на извършените в отговор на това действия, както е посочено в параграф 16, буква д)

²⁵ Резолюция на Европейския парламент от 20 октомври 2021 г. относно заетостта и социалните политики на еврозоната за 2021 г., ОВ С 184, 5.5.2022 г., стр. 33

от препоръката, до 2027 г., за да се оценят последиците от нея за намаляване на бедността и социалното изключване, за увеличаване на нивата на заетост и за подобряване на участието в обучения, както и приноса ѝ за постигане на целите за 2030 г., по-специално целта за намаляване на броя на лицата в ЕС, които живеят в бедност или се сблъскват със социално изключване, с поне 15 милиона;

7. призовава Комисията да подпомогне държавите членки при изпълнението на препоръките на Съвета, включително като им даде възможност да споделят добрите си практики; подчертава колко е важно финансирането от направлението „Заетост и социални иновации“ на Европейския социален фонд плюс за социална закрила и активно приобщаване, за да се подпомогне разработването на адекватни системи за социална закрила и политики относно пазара на труда; подчертава, че подпомагането на минималния доход като инструмент за предотвратяване и справяне с бедността трябва да бъде част от по-широка стратегия за борба с бедността, която включва стимули за насърчаване на реинтеграцията на пазара на труда на лицата, които могат да работят;
8. отбелязва, че като последващо действие във връзка с предложението на Комисията за препоръка на Съвета относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване, една директива на ЕС относно адекватен минимален доход би могла да допринесе за целта за намаляване до 2030 г. на бедността поне наполовина във всички държави членки и за гарантиране на интегрирането на хора, които отсъстват от пазара на труда, като същевременно се зачитат спецификите на националните системи за социална закрила, принципът на субсидиарност и компетенциите на държавите членки; подчертава, че такава директива би могла да помогне за допълнително насърчаване на достъпността, адекватността и ефективността на СМД, за да се насърчи сближаването във възходяща посока; припомня, че СМД следва да предпазва от бедност и социално изключване хората, които нямат достатъчно средства;
9. призовава държавите членки редовно да оценяват своите СМД и да ги актуализират, ако е необходимо, за да се гарантира, че нивото на подпомагане е адекватно и отразява националния праг на степента на изложеност на риск от бедност или социално изключване или паричната стойност на необходимите стоки и услуги и гарантира покупателната способност на бенефициерите, като се отчитат разходите за живот; припомня, че СМД следва да бъдат определени и коригирани чрез прозрачни процеси, основаващи се на солидна методика при участието на съответните заинтересовани лица; подчертава, че минималният доход не следва да се разглежда просто като разход за социални грижи, а по-скоро като инвестиция в хората и икономиката, тъй като бенефициерите вероятно ще го изразходват директно за ежедневни нужди;
10. отбелязва, че съставът на домакинствата е един от главните аспекти, отчитани от много държави членки при определянето на нивото на предоставяна подкрепа; подчертава, че прилагането на основаваща се на домакинство проверка на имущественото състояние, при която се приема, че членовете на домакинството обединяват и разпределят средствата си поравно, може да създаде цикъл на зависимост; настоява, че подпомагането на минималния доход следва да бъде разрешено след индивидуална проверка на имущественото състояние, за да се гарантират закрилата и финансовата независимост на всяко лице, което няма

достатъчно средства и което отговаря на критериите за допустимост; призовава държавите членки да приложат решения, улесняващи получаването от отделни членове на домакинството на подпомагане на дохода; отбелязва, че основаващият се на домакинството подход често пъти оказва особено отрицателно въздействие върху икономическата независимост на жените, което може да доведе до основано на пола икономическо насилие и наред с другото, да ограничи възможностите на жените да избегнат насилието и злоупотребите, основани на пола; изразява загриженост, че праговете, съгласно които се изисква лицата, които искат подпомагане, да бъдат на възраст от минимум 18 години, могат да ограничат достъпа на млади хора до подпомагане и да им попречат да станат независими;

11. счита, че достъпът до минимален доход трябва да бъде ефективен, равен и всеобщ за хора, които нямат достатъчно средства и които отговарят на критериите за допустимост, определени от държавите членки, за да могат да живеят достойно; припомня, че минималният доход следва да бъде част от по-широки схеми за подпомагане на доходите, към които да има надбавка или които да бъдат съчетани с непарични обезщетения, например достъп до основни стоки и услуги или стоки и услуги за подкрепа, отнасящи се по-специално до храненето, грижите за деца, образованието и обучението, здравето, жилищното настаняване, дългосрочните грижи, транспорта, енергията, цифровите комуникации и участието в спортни или социално-културни прояви, за да се гарантира социалното приобщаване на бенефициерите; подчертава, че трябва да се вземат предвид специфичните потребности на отделните лица и комбинираните неравенства, например във връзка със самотни родители, хора с увреждания или деца на издръжка; настоява подпомагането за покриване на свързани с увреждане разноски и подпомагането на активна заетост да допълват минималния доход и едното да не следва да заменя другото;
12. изразява загриженост, че критериите за допустимост, които изискват постоянен адрес, банкова сметка или непропорционални периоди на законно пребиваване, могат да ограничат достъпа до СМД и да станат причина за изпадане в принудителна нищета на групи в неравностойно положение, включително лица, които не са граждани на съответната държава, роми и хора без дом; призовава държавите членки да гарантират, че техните СМД осигуряват пълно и ефективно покритие за хора, които нямат достатъчно средства и които отговарят на критериите за допустимост, и да премахнат пречките, по-специално за групите в неравностойно положение;
13. изразява загриженост относно проблема с ниските равнища на ползване на подпомагането на минималния доход в държавите членки; призовава държавите членки да повишат равнищата на осведоменост за СМД, критериите за допустимост и свързаните права и задължения и да се борят срещу стигматизирането; призовава държавите членки да създадат опростени и разбираеми процедури за кандидатстване за осъществяване на достъп до СМД, премахване на ненужни административни пречки и предоставяне на онлайн и офлайн решения, например единно звено за контакт, персонализирано насочване от страна на лицата, които работят по съответните случаи, физически и онлайн срещи с доставчици на публични услуги, услуги на едно гише и техническа помощ за кандидатстващи лица и бенефициери; подчертава, че ефективен начин

доставчиците на социални услуги и публичните администрации, в сътрудничество със съответните заинтересовани лица, за справяне с проблема с ниското ниво на използване е далновидно да определят потенциални бенефициери, да им съобщат, че отговарят на критериите за допустимост и след това активно да ги подпомагат при подаването на искането им, както и през целия процес, за да се гарантира, че обезщетенията се предоставят безпроблемно;

14. подчертава, че цифровото разделение трябва да бъде отчетено при предоставянето на информация относно допустимостта и определянето и управлението на процедурите по кандидатстване, както и по време на предоставянето и периода на обезщетенията; подчертава добавената стойност на помощта, предоставяна чрез онлайн инструменти, но отбелязва, че цифровите инструменти няма сами да преодолеят структурните пречки, например липсата на достъп до хардуер на ИТ, интернет връзка или цифрови умения; изразява тревога относно потенциални проблеми, породени от цифровото разделение, особено за възрастните хора, бездомните, хората, които живеят в отдалечени райони, и ромите; припомня, че физическите срещи с доставчици на обществени услуги продължават да бъдат от жизненоважно значение, за да се гарантира подходящо предоставяне на услуги за всички, които нямат достатъчно средства;
15. отбелязва, че неформалните грижи могат да доведат до загуба на доход, утежняване на разликите в заплащането на труда и пенсиите на жените и мъжете, бедността в напреднала възраст и феминизирането на бедността; подчертава, че неплатеният труд по полагане на грижи следва да бъде оценяван, че уменията на лицата, които полагат грижи, следва да бъдат признати и че следва да се насърчава равното разпределение на отговорностите за полагане на грижи, както е подчертано в стратегията на ЕС за полагане на грижи; силно насърчава държавите членки да усъвършенстват системите си за социална закрила и публичните си услуги, по-специално за грижите за деца и дългосрочните грижи, така че хората, които полагат неплатен домашен труд, мнозинството от които са жени, да не се сблъскват с бедност и социално изключване и по този начин да не бъдат принудени да разчитат на социална закрила, включително минимален доход;
16. счита обаче, че схемите за минимален доход не следва да заместват подходящите обществени системи за полагане на грижи, нито следва да се превърнат в демотивиращ фактор за жените да се върнат на пазара на труда и да получават справедливо обезщетение за своя труд; изтъква, че ако не бъдат правилно проектирани, схемите за минимален доход могат да засилят свързаните с пола стереотипи и да възпрепятстват участието на жените на пазара на труда;
17. подчертава, че СМД сами по себе си не могат да избавят хората от бедност; счита, че е съществено важно подпомагането на доходите и минималният доход да не допринасят за социалната зависимост и че вместо това те трябва да бъдат съчетани със стимули и подкрепящи, разкриващи възможности и активни мерки за пазара на труда, за да бъдат (ре)интегрирани хората, които могат да полагат труд, така че да се прекрати порочният кръг на бедност и зависимостта от държавно подпомагане на лицата и семействата им; призовава държавите членки да включат СМД като част от проактивна стратегия за приобщаване, в основата на която са залегнали социалното участие и участието на пазара на труда и благосъстоянието на хората; подчертава необходимостта както от общи политики

и целенасочени мерки, които да овластяват лицата, които могат да полагат труд, да си осигурят стабилни, висококачествени и безопасни работни места, които да предоставят ефективен, равен и всеобщ достъп до социални и публични услуги за всички, по-специално в областта на образованието, здравеопазването и жилищното настаняване, и които да включват възможности за учене и заетост, предоставени от участници в социалната икономика, например социални предприятия за трудово интегриране;

18. призовава държавите членки да предприемат мерки, с които да се възпрепятства принуждаването на бенефициерите да приемат нискокачествени работни места; счита, че проблемът с бедността сред работещите трябва да бъде спешно разрешен чрез достойно заплащане, за да се гарантира, че трудът си заслужава, и за да се премахне необходимостта да се разчита на СМД; потвърждава обаче, че получаването на заплата не следва автоматично да дисквалифицира хората за СМД, ако заплата не осигурява достатъчно средства за достоен живот, и че следва да бъдат обмислени конкретни ситуации при определяне на достъпа до минимален доход;
19. подчертава, че устойчивата висококачествена заетост е от ключово значение за намаляване на бедността; подчертава в този контекст значението на насърчаването на стабилния растеж, инвестициите и създаването на висококачествени работни места; призовава държавите членки да приложат политически мерки за (ре)интеграция на пазара на труда на лицата, които могат да работят, включително като се гарантира, че те предоставят достатъчно стимули, например висококачествено образование, обучение, възможности за преквалификация и повишаване на квалификацията, стимулиране на официалната заетост и борба с недекларирания труд, както и включване на работодателите с цел подобряване на запазването и насърчаването на работните места; призовава държавите членки да допълнят тези мерки с услуги за подпомагане, например консултиране, персонализирано напътстване и помощ при търсене на работа, включително специални програми за хора, които не учат, не работят и не се обучават, трайно безработни лица и нискоквалифицирани работници, както и за развиването на ориентирани към бъдещето умения с оглед на екологичния и цифровия преход; призовава държавите членки да обмислят съчетаването на подпомагането на минималния доход с доход от полагане на труд като мярка за постепенно преустановяване, за да се подпомагат бенефициерите, които навлизат (отново) на пазара на труда, така че да не изпаднат в състояние на работещи бедни; изразява загриженост относно практиката на някои предприятия да назначават на работа получатели на минимален доход само докато трае държавното подпомагане;
20. подчертава, че приобщаващите общества трябва да бъдат насърчавани чрез борба срещу социалното изключване и дискриминацията, като същевременно се насърчават социалната справедливост, висококачествената заетост и по-добрите условия на живот и на труд, чрез социален диалог и чрез осигуряване на финансово достъпни и всеобщо достъпни социални услуги, например здравеопазване и образование, както и силни системи за социална закрила; призовава Комисията и държавите членки да засилят усилията за постигане на възходящо социално и икономическо сближаване, за противодействие на увеличаващите се неравенства в рамките на държавите членки и между тях и за

засилване на солидарността; подчертава, че адекватните минимални доходи, обезщетения за безработица, минимални работни заплати и пенсии могат да допринесат за постигането на тези цели;

21. призовава Комисията и държавите членки да включат социалните партньори и съответните заинтересовани лица, включително организациите на гражданското общество, хора, които се сблъскват с бедност и социално изключване и/или техни представители, в разработването и прилагането на препоръката на Съвета от 30 януари 2023 г. и националните СМД с оглед подобряването – а където е необходимо – и разширяването на покритието, ползването, достъпността и адекватността на системите за социална закрила; призовава в този контекст за адекватно обучение и увеличение на броя на социалните работници и други доставчици на социални услуги в държавите членки, за да могат те да работят при оптимални условия и да предоставят подкрепа и персонализирана помощ на хората, които нямат достатъчно средства;
22. подчертава необходимостта от създаване на силна и ефективна система за следене и оценяване на СМД в държавите членки, основаваща се на прецизни количествени цели и данни, както и на качествена информация, което следва да включва съответни заинтересовани лица, например бенефициери, хора, изложени на риск от или сблъскващи се със бедност и социално изключване, и организации на гражданското общество, така че да се гарантира истинско въздействие на място; подчертава колко са важни системите за следене и оценяване на СМД, които отчитат други механизми за социална закрила и мерки на социалната политика в съответните държави членки; освен това подчертава необходимостта от гарантиране на достатъчна координация и обмен на информация между компетентните органи в държавите членки, по-специално отговарящите за услугите за социална закрила и публична заетост;
23. подчертава, че на получателите на подпомагане под формата на минимален доход, които не могат да полагат труд, не могат да си намерят работа или не са част от трудовата сила, трябва да бъде предоставена възможност да бъдат включени във и да допринесат за обществото по неикономически начини, например образование, обучение или доброволчество, гражданско участие и социално ангажиране на доброволна основа;
24. за да се гарантира устойчива, достойна и висококачествена заетост, призовава държавите членки бързо да приложат Директива (ЕС) 2022/2041 на Европейския парламент и на Съвета относно минималните работни заплати в Европейския съюз²⁶, включително като засилят ролята на колективното договаряне и социалния диалог, в тясно сътрудничество със социалните партньори, както и като предприемат подходящи мерки за гарантиране на справедливо и честно заплащане за всички, със специално внимание към жените, за да се премахне разликата в заплащането на жените и мъжете;
25. призовава Европейската комисия да подкрепя, чрез съответните програми на ЕС, и да наблюдава държавите членки при изпълнението на активните политики по заетостта, включително в рамките на националните планове за възстановяване и устойчивост, за да се гарантира интеграцията и да се улесни повторното

²⁶ ОВ L 275, 25.10.2022 г., стр. 33.

навлизане на пазара на труда;

26. подчертава важността на ефективните системи за правораздаване на всички равнища и призовава държавите членки да гарантират и улеснят достъпа до правосъдие за заявителите и получатели на минимален доход, за да може правото на обжалване да бъде гарантирано и лесно достъпно за всеки;
27. призовава Комисията да предприеме мерки, целящи споделяне на добри практики между държавите членки, по-специално по отношение на ромите, хората, живеещи в бедност, жените и други групи в неравностойно положение;
28. призовава Комисията да предостави на държавите членки по-гъвкави тръжни ресурси, които спомагат за намаляване на процента на безработица сред младите хора, живеещи в ЕС, групите в неравностойно положение като ромите, хората с увреждания и други изключени общности;
29. подчертава необходимостта да се създадат възможности, особено в области в неравностойно положение, чрез инкубатори, програми за чиракуване, семинари и други местни схеми за създаване на работни места за насърчаване на интегрирането на участниците и целевите групи в пазара на труда;
30. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.